

Programmamakader

SPRONG

Juli 2020

Regieorgaan SIA
Winthontlaan 2
3526 KV Utrecht

voor praktijkgericht
onderzoek

Inhoud

1.	SPRONG	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Doelstelling	4
2.	De opzet van het SPRONG-programma	6
2.1	Looptijd	6
2.2	Regelingen binnen het SPRONG-programma	6
2.3	Krachtige SPRONG-groep	6
2.4	Ontwikkelfasen van SPRONG-groep	9
2.5	Beoordeling	11
2.6	Overige activiteiten	13
3.	Programmacommissie	14
3.1	Profiel leden programmacommissie	14
3.2	Uitgangspunten monitoring en evaluatie	14
3.3	Beoordeling na vier jaar	15

1. SPRONG

SPRONG staat voor Stimuleren van Praktijkgerichte OnderzoeksGroepen. SPRONG ondersteunt hogescholen bij het verder opbouwen en versterken van onderzoeksgroepen. Maatschappelijke transitie hebben krachtige onderzoeksgroepen nodig, die hoogwaardig onderzoek doen en in staat zijn langjarige, strategische samenwerkingsverbanden aan te gaan met relevante partners. In dit programmakader worden de uitgangspunten van het nieuwe SPRONG-programma toegelicht.

1.1 Inleiding

Hogescholen zijn kennisinstellingen die vanuit hun maatschappelijke opdracht hoger beroepsonderwijs en praktijkgericht onderzoek uitvoeren. Praktijkgericht onderzoek heeft als doel het onderwijs actueel te houden, innovaties te bevorderen en bij te dragen aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk.

Er is steeds meer behoefte aan praktijkgerichte kennis en innovaties om actuele maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, de toenemende zorgvraag en kwetsbare cybersecurity aan te kunnen pakken. Een effectieve verbinding tussen het onderwijs, het onderzoek en de beroepspraktijk, de zogenoemde 'driehoek' die zo kenmerkend is voor praktijkgericht onderzoek, is van groot belang hiervoor. De afgelopen decennia heeft het praktijkgericht onderzoek van hogescholen hierdoor een eigenstandige positie ingenomen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

De positie van praktijkgericht onderzoek verder uitbouwen en professionaliseren

Regieorgaan SIA wil de potentie van praktijkgericht onderzoek optimaal benutten, zodat het onderzoek in toenemende mate bijdraagt aan duurzame oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen. Het is daarom van belang dat deze positie de komende jaren verder wordt uitgebouwd en geprofessionaliseerd.

Op dit moment is de meest passende context hiervoor het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid van het kabinet. Dit beleid is erop gericht de innovatiekracht van topsectoren te gebruiken om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Het kabinet heeft in haar missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid 6 [Kennis en Innovatie Agenda's \(KIA's\)](#) opgesteld, die de maatschappelijke opgaven voor de komende jaren beschrijven. Deze KIA's liggen op het gebied van vier missies: Energietransitie & duurzaamheid, Landbouw, voedsel & water, Gezondheid & zorg en Veiligheid. Twee Kennis- en Innovatieagenda's ondersteunen deze missies: de KIA Sleuteltechnologieën en KIA Maatschappelijk Verdienvermogen.

SPRONG als onderdeel van het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid

Het kabinet heeft hogescholen, net als universiteiten en kennisinstellingen, uitgenodigd een bijdrage te leveren aan deze KIA's. Hogescholen hebben in reactie daarop het Kennis- en Innovatieconvenant (KIC) 2020-2023 ondertekend. Regieorgaan SIA wil hogescholen in staat stellen een waardevolle bijdrage te leveren aan het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. Daarom zetten we een deel van onze regelingen hiervoor in. Het programma SPRONG is onderdeel van deze inzet.

Onderwijs en onderzoek in samenhang programmeren

Regieorgaan SIA creëert met SPRONG ruimte binnen het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid om de uitwisseling van kennis tussen praktijk, onderzoek en onderwijs te stimuleren. Het gaat hierbij om het onderzoeken van vraagstukken die aangedragen worden vanuit de praktijk, het vinden van mogelijke verbeteringen in die praktijk en het telkens vernieuwen van de kennisoverdracht over die praktijk. Dit betekent dat de hogeschool de opdracht heeft onderwijs en onderzoek in samenhang te programmeren. Deze programmatische taak ligt bij de onderzoeks- en onderwijsprofessionals van de hogescholen. Het bestuur van een hogeschool heeft als taak om die ruimte te ontwikkelen en te borgen¹. Het SPRONG-programma ondersteunt deze taak.

Dit programmakader beschrijft de uitgangspunten van het programma SPRONG voor de periode 2020-2030 van Regieorgaan SIA. Dit programma bouwt voort op de regeling SPRONG Vitaliteit & Gezondheid uit 2017.

2017: SPRONG Vitaliteit en Gezondheid

Regieorgaan SIA heeft in 2017 een eerste SPRONG-regeling uitgevoerd rond het thema Vitaliteit & Gezondheid. In dit programma zijn vier aanvragen gehonoreerd. In 2019 heeft het Rathenau Instituut in opdracht van Regieorgaan SIA een uitgebreide [evaluatie](#) gedaan naar de voortgang van het programma. Uit de evaluatie van de eerste pilot blijkt dat de groepen die gebruik maken van de SPRONG-financiering (1) zich sneller en onder betere randvoorwaarden kunnen ontwikkelen; (2) meer betrokkenheid van deelnemende partners en meer continuïteit hebben; (3) naam en faam opbouwen (Rathenau 2019). De lessen en inzichten uit deze evaluatie zijn meegenomen bij het ontwerp van dit nieuwe SPRONG-programma.

1.2 Doelstelling

Het programma SPRONG heeft als doel om krachtige SPRONG-groepen te creëren bestaande uit een samenwerking tussen (minimaal) twee hogescholen en praktijkpartners. Op deze manier stelt SPRONG hogescholen in staat om met hun praktijkgerichte onderzoek een significante bijdrage te leveren aan maatschappelijke vraagstukken binnen het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. Krachtige SPRONG-groepen hebben een bredere doorwerking naar de kwaliteit van het onderzoek van de betrokken hogescholen. Regieorgaan SIA stuurt hierbij op kwaliteit van de onderzoeksgroepen en tegelijkertijd de landelijke samenwerking en afstemming tussen de hogescholen in Nederland. Hogescholen kunnen met krachtige onderzoeksgroepen voortbouwen op verworven praktijkgerichte kennis en expertise en zorgen voor meer doorwerking naar onderwijs en praktijk. Hierdoor neemt ook het aantal goed opgeleide professionals toe.

¹ Ruimte creëren strategie Regieorgaan SIA (2019-2022).

De hogeschool als kennisinstelling

“In de toekomst zijn *alle* hogescholen kennisinstellingen voor de regio die vanuit hun kracht, namelijk samenwerken en verbinden, hebben gekozen voor goed praktijkgericht onderzoek.” Zo start het toekomstbeeld dat de Vereniging Hogescholen, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Regieorgaan SIA in 2019 beschrijven in een gezamenlijke verkenning naar de ontwikkeling van het praktijkgericht onderzoek. In deze verkenning staan twee ambities centraal:

- In de toekomst is praktijkgericht onderzoek aan hogescholen volwaardig geïntegreerd in ons (regionale, nationale en internationale) kennisecosysteem;
- hogescholen zijn toegerust op hun rol, met duurzame en effectieve onderzoeksgroepen.

Regieorgaan SIA brengt met het SPRONG-programma dit toekomstbeeld dichterbij. Regieorgaan SIA wil dat de SPRONG-groepen een voorbeeldfunctie voor het praktijkgericht onderzoek innemen.

“We bouwen samen aan de toekomst van praktijkgericht onderzoek en samenwerking moet het uitgangspunt blijven. Dat is wat we goed kunnen als hogescholen.”

Huib de Jong

waarnemend voorzitter Regieorgaan SIA

2. De opzet van het SPRONG-programma

Het SPRONG-programma richt zich niet op de uitvoering van praktijkgericht onderzoek, maar op de randvoorwaarden om tot goed praktijkgericht onderzoek te komen. Denk hierbij aan netwerkvorming, deskundigheidsbevordering, onderzoeksinfrastructuur en versterking van het organiserend vermogen. Een SPRONG-aanvraag sluit direct aan bij ten minste één van de zes KIA's.

2.1 Looptijd

Het programma kent een looptijd van tien jaar: 2020-2030. Regieorgaan SIA wil dat uiterlijk in 2022 alle SPRONG-consortia gestart zijn, waarbij elk consortium een looptijd van acht jaar heeft. De SPRONG-financiering verloopt in twee periodes van vier jaar, waarbij per vier jaar maximaal € 1 miljoen subsidie beschikbaar is.

2.2 Regelingen binnen het SPRONG-programma

Het programma SPRONG bestaat uit twee regelingen en daarnaast uit verschillende activiteiten, gericht op afstemming, communicatie en monitoring (zie 2.5). Elke regeling heeft een eigen call for proposals, waarin we verder ingaan op de specifieke voorwaarden. De call for proposals is te allen tijde leidend en is te vinden op de SPRONG-pagina op de website van Regieorgaan SIA.

Regeling	Ronde	Tijdspad
SPRONG	Ronde 1 2021	Publicatie september 2020, deadline maart 2021, besluit juli 2021.
	Ronde 2 2022	Publicatie juli 2021, deadline eerste kwartaal 2022, besluit tweede kwartaal 2022.
SPRONG Groen²	Ronde maart 2021	Publicatie september 2020, deadline maart 2021, besluit juli 2021.

2.3 Krachtige SPRONG-groep

SPRONG stimuleert de samenwerking tussen onderzoeksgroepen van verschillende hogescholen die de potentie hebben om binnen acht jaar uit te groeien tot krachtige SPRONG-groep. Binnen het programma is ruimte voor verschillende beginposities. Niet iedere onderzoeksgroep hoeft dus op hetzelfde punt te starten, maar het moet wel haalbaar zijn om met behulp van de samenwerking binnen acht jaar uit te groeien naar een krachtige SPRONG-groep. We lichten de begrippen 'krachtig' en 'SPRONG-groep' hieronder verder toe.

Wat is een onderzoeksgroep?

De hogeschool stelt zelf vast wat een onderzoeksgroep is. Een onderzoeksgroep kan globaal omschreven worden als "een samenhangende groep onderzoekers die vanuit een dezelfde

² SPRONG Groen is een regeling specifiek bedoeld voor de monosectorale groene hogescholen en Hogeschool Inholland. Regieorgaan SIA werkt hiervoor samen met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Voor SPRONG Groen werken we met een aparte *call for proposals* die te allen tijde leidend is ten opzichte van dit programmakader.

strategie hun onderzoek verrichten”³. Regieorgaan SIA verwacht dat een onderzoeksgroep voldoende onderzoeksexpertise in huis heeft en in nauwe verbinding staat met de beroepspraktijk en het onderwijs. Ook verwacht Regieorgaan SIA dat de onderzoeksgroep eenduidig beleid heeft waarmee de kwaliteit en kwantiteit van het onderzoek is geborgd. Daarnaast is er een strategisch personeelsbeleid met aandacht voor leiderschapsvaardigheden, carrièreperspectief en professionalisering.

Samenwerking tussen hogescholen: de SPRONG-groep

Het SPRONG-programma is erop gericht de positie van praktijkgericht onderzoek van hogescholen te versterken. De hogescholen bevinden zich daarmee in het (inter)nationale speelveld waarin diverse partijen kennis genereren en toepassen. Samenwerking tussen hogescholen leidt ertoe dat ieders kennis bijdraagt aan de ontwikkeling van meer generieke kennis rond actuele, maatschappelijke vraagstukken en bevordert de profilering en positionering van de onderzoeksgroep(en). Goede samenwerking en afstemming voorkomt bovendien dat niet overal het wiel uitgevonden hoeft te worden. De hogescholen kunnen van elkaars werkwijze leren, bijvoorbeeld op het gebied van datamanagement, kwaliteitszorg of de verbinding van onderzoek en onderwijs.

Om samenwerking en landelijke afstemming tussen hogescholen te bevorderen, stellen we als eis dat een SPRONG-aanvraag bestaat uit een samenwerking van minimaal twee verschillende hogescholen⁴. Deze samenwerkende onderzoeksgroepen van verschillende hogescholen noemen we de SPRONG-groep. De SPRONG-groep is de groep die de aanvraag doet in het SPRONG-programma en die wordt beoordeeld.

Wat is een krachtige SPRONG-groep?

Een SPRONG-groep wordt krachtig als deze voldoet aan alle vijf onderstaande voorwaarden.

Een krachtige SPRONG-groep:

- heeft een herkenbaar en afgebakend onderzoeksprofiel dat aantoonbaar wordt ondersteund door het profiel en de strategie van de hogescholen;
- is duurzaam, voldoende omvangrijk en gebouwd op basis van een volledig functiehuis, met lectoren, hbo-postdocs, promovendi, docent-onderzoekers, praktijkprofessionals en studenten waaraan op adequate wijze leiding wordt gegeven;
- initieert nieuwe en onderhoudt duurzame (strategische) samenwerkingsverbanden met relevante praktijkpartners en het onderwijs en is in staat om externe financiering uit verschillende bronnen te realiseren;
- heeft een kwalitatief goed onderzoeksproces, conform methodologische regels, onderzoeks- en beroepsethiek en waarden die binnen het vakgebied en onderzoeksdomein gelden. Hiertoe horen ook een gestructureerde werkwijze voor datamanagement en een visie op Open Science, en een regelmatige en systematische evaluatie van de onderzoeksprocessen;
- heeft impact op de beroepspraktijk, het onderwijs en het onderzoeksdomein en weet deze impact structureel in kaart te brengen.

Door samenwerking binnen de SPRONG-groep kunnen beide onderzoeksgroepen zich doorontwikkelen tot krachtige SPRONG-groep. De samenwerking moet aantoonbaar

³ Gebaseerd op het [Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016– 2022](#) (Vereniging Hogescholen).

⁴ Binnen SPRONG Groen is dit minimaal de vier groene hogescholen.

meerwaarde opleveren. Aandachtspunten hierbij zijn het creëren van synergie tussen de expertisegebieden en het leren van elkaars werkwijze.

Consortium

Het onderzoek van de SPRONG-groep moet goed ingebed zijn in de omgeving. Daarmee zijn ook de samenwerkingspartners zoals de beroepspraktijk, overheden en andere kennis- of onderwijsinstellingen van belang. Het onderzoek van de SPRONG-groep moet relevant zijn voor de omgeving. Binnen het SPRONG-programma worden alle partners die bijdragen aan het onderzoek (zowel in-cash als in-kind) gezien als consortiumpartners. Dit betekent dat de samenwerkende hogescholen die samen de SPRONG-groep vormen, ook deel uitmaken van het consortium. De betrokkenheid van de consortiumpartners blijkt uit de substantiële cofinanciering; de voorwaarde is dat er naast de subsidie van € 2 miljoen voor acht jaar ook minimaal € 2 miljoen cofinanciering is vanuit het consortium. Zowel de betrokken hogescholen als de samenwerkingspartners dienen een bijdrage aan deze cofinanciering te leveren.

Voorbeeld van uitbreiding consortium

Een mooi voorbeeld van de uitbreiding van het consortium met dank aan de SPRONG-middelen is te zien bij de vier lopende SPRONG Vitaliteit & Gezondheid projecten. Met de SPRONG-middelen zijn vijf fieldlabs opgericht bij Codarts Rotterdam voor de kunsten (dans-, muziek-, en circuslab), Het Nationale Ballet en Feyenoord. Dit zijn fysieke locaties in het veld met unieke test- en meetfaciliteiten waar podiumkunstenaars, sporters, maar ook (revaliderende) patiënten ter plekke onderzocht en geadviseerd worden. Deze fieldlabs verzamelen onder leiding van onderzoekers gegevens over de gezondheid van podiumkunstenaars en sporters. De gegevens worden opgeslagen in een datawarehouse, geanalyseerd en op begrijpelijke wijze teruggekoppeld naar podiumkunstenaars, sporters en hun begeleiders. De fieldlabs vormen de verbindende schakel tussen podiumkunsten, sport, zorg, onderzoek, onderwijs en bedrijfsleven en brengt bewegingswetenschappers, fysiotherapeuten, sportartsen, ICT'ers, mkb'ers en datawetenschappers samen. Dankzij SPRONG konden de fieldlabs gerealiseerd worden.

2.4 Ontwikkefasen van SPRONG-groep

Hieronder lichten we drie ontwikkelingsfasen toe die leiden naar het eindstadium van krachtige SPRONG-groepen. Voor SPRONG-aanvragen geldt dat de norm voor een goede beoordeling is dat de SPRONG-groep al (grotendeels) in ontwikkelingsfase drie moet zijn wil het haalbaar zijn om in acht jaar tijd uit te groeien naar een krachtige SPRONG-groep. Deze tabel is een hulpmiddel om te bepalen in welke ontwikkelingsfase de SPRONG-groep zich bevindt.

	Ontwikkefase 1	Ontwikkefase 2	Ontwikkefase 3	Krachtige SPRONG-groep
Profilering	De hogescholen werken op projectbasis op het gekozen thema.	De hogescholen zijn zichtbaar op het gekozen thema. Er is sprake van meerdere activiteiten op het gekozen thema.	De hogescholen zijn geprofileerd en goed zichtbaar op het gekozen thema. Er is sprake van een zwaartepunt op het gekozen thema.	De SPRONG-groep heeft een herkenbaar en afgebakend onderzoeksprofiel dat aantoonbaar wordt ondersteund door het profiel en de strategie van beide hogescholen.
Professionaliteit en personeelsbeleid	Er is beperkte professionaliteit en capaciteit in de SPRONG-groep voor de beoogde activiteiten. Ervaring met leiderschap en management is beperkt en een realistische langetermijnvisie op de ontwikkeling is beperkt. Er is beperkt personeelsbeleid. De strategische langetermijnvisie op de ontwikkeling van de SPRONG-groep is beperkt.	Er is voldoende professionaliteit en capaciteit in de SPRONG-groep voor de beoogde activiteiten. Er is aantoonbaar ervaring met leiderschap en management van grotere consortia. Er is sprake van strategisch personeelsbeleid en een visie op de ontwikkeling van de SPRONG-groep.	Er is ruim voldoende professionaliteit en capaciteit in de SPRONG-groep voor de beoogde activiteiten. Er is voldoende ervaring met leiderschap en management van grotere consortia. Er is een helder strategisch personeelsbeleid en een langetermijnvisie op de ontwikkeling van de SPRONG-groep.	De SPRONG-groep is duurzaam, voldoende omvangrijk en gebouwd op basis van een volledig functiehuis, met lectoren, hbo-postdocs, promovendi, docent-onderzoekers, praktijk-professionals en studenten waaraan op adequate wijze leiding wordt gegeven.
Netwerk	De SPRONG-groep heeft een beperkt netwerk (intern en extern) en een beperkte visie op de uitbreiding van dit netwerk.	De SPRONG-groep is goed aangesloten op relevante netwerken, zowel met de partners intern als met het werkveld en met partners in de kennisketen.	De SPRONG-groep is goed aangesloten op relevante netwerken, zowel met de partners intern, als in het werkveld en met partners in de kennisketen. Ook er is een heldere visie en strategie op de	De SPRONG-groep initieert nieuwe en onderhoudt duurzame (strategische) samenwerkingsverbanden met relevante praktijkpartners en het onderwijs, en is in staat om externe

	Ontwikkelfase 1	Ontwikkelfase 2	Ontwikkelfase 3	Krachtige SPRONG-groep
	De SPRONG-groep sluit in het onderwijs op minder dan drie opleidingen aan en de visie op de uitbreiding van de verwevenheid tussen onderzoek en onderwijs is beperkt of niet in lijn met de visie van de hogeschool.	De SPRONG-groep sluit aantoonbaar aan op minimaal drie opleidingen en heeft een visie op de uitbreiding van de verwevenheid tussen onderzoek en onderwijs. Deze visie is in lijn met de visie van de betreffende hogeschool.	uitbreiding van deze samenwerkingsverbanden. De SPRONG-groep sluit aantoonbaar aan op meer dan 3 opleidingen en heeft een visie op de uitbreiding van de verwevenheid tussen onderzoek en onderwijs, uitgewerkt in een heldere strategie waaruit blijkt hoe de betrokkenheid met studenten en docenten wordt geïntensiveerd.	financiering uit verschillende bronnen te realiseren.
Kwaliteit	De SPRONG-groep heeft een beperkt <i>track record</i> in het doen van goed praktijkgericht onderzoek. Er is geen helder plan voor de aanpak voor het borgen van kwaliteit. Er is geen helder plan voor de ontwikkeling van datamanagement.	De SPRONG-groep heeft een voldoende <i>track record</i> in het doen van goed praktijkgericht onderzoek. Er is een overtuigend plan van aanpak voor het borgen van kwaliteit, bijvoorbeeld door middel van intervisie of peerreview. Er is een plan van aanpak voor de ontwikkeling van een data-management plan.	De SPRONG-groep hebben een uitgebreid <i>track record</i> in het doen van goed praktijkgericht onderzoek. Er is een systematische aanpak voor het borgen van kwaliteit, bijvoorbeeld door middel van intervisie of peerreview. Er wordt aantoonbaar verantwoord omgegaan met datamanagement.	De SPRONG-groep heeft een kwalitatief goed onderzoeksproces, conform methodologische regels, onderzoeks- en beroepsethiek en waarden die binnen het vakgebied en onderzoeksdomein gelden. Hiertoe behoren ook een gestructureerde wijze voor datamanagement en een visie op Open Science, en een regelmatige en systematische evaluatie van de onderzoeksprocessen.
Impact	Er is een beperkte visie op de	Er is een visie op de ontwikkeling	Er is een overtuigende visie	De SPRONG-groep heeft

	Ontwikkelfase 1	Ontwikkelfase 2	Ontwikkelfase 3	Krachtige SPRONG-groep
	ontwikkeling van een systematische aanpak voor het in kaart brengen van de impact van het onderzoek.	van een systematische aanpak voor het in kaart brengen van de impact van het onderzoek in het onderwijs en in de praktijk.	op de ontwikkeling van een systematische aanpak voor het in kaart brengen van de impact van het onderzoek in het onderwijs en in de praktijk eerste stappen in de uitvoering zijn gezet.	voldoende impact op de beroepspraktijk, het onderwijs en het onderzoeksdomein en weet deze impact structureel te duiden.

2.5 Beoordeling

SPRONG beoogt enerzijds de integratie van hogescholen te stimuleren in het regionale, nationale (en internationale) kennisecosysteem. Anderzijds beoogt SPRONG de hogescholen te helpen bij hun ontwikkeling tot kennisinstelling. Daarom bestaat de beoordeling van SPRONG-aanvragen uit twee criteria.

Criterion 1: kwaliteit consortium

Het eerste criterium waarop beoordeeld wordt is het consortium. Het consortium moet de benodigde expertise hebben om een relevante bijdrage te kunnen leveren aan het maatschappelijk vraagstuk, zoals geformuleerd in de gekozen KIA. Het consortium moet ook laten zien hoe zij zich laat voeden door actuele vraagstukken en deze afstemt met (kennis)instellingen in de regio. Tot slot moet de SPRONG-groep aangeven hoe zij het consortium wil laten doorgroeien. Daarvoor moet een helder plan met concrete beoogde resultaten opgesteld worden.

Criterion 2: kwaliteit SPRONG-groep

De beoordeling voor krachtige onderzoeksgroep richt zich op de mate waarin het haalbaar is dat de SPRONG-groep binnen acht jaar doorgroeit naar krachtige SPRONG-groep. Met behulp van de tabel (dit is een hulpmiddel) beargumenteert de SPRONG-groep per criterium in welke ontwikkelfase zij zich nu bevindt. Dit wil zeggen dat de aanvrager onderbouwt in welk stadium van ontwikkeling de SPRONG-groep zich bevindt. Vervolgens geeft de SPRONG-groep per criterium aan hoe zij zich op dit aspect wil gaan doorontwikkelen in de periode van acht jaar. Het uitgangspunt voor een positieve beoordeling is dat de SPRONG-groep al (grotendeels) in ontwikkelfase drie moet zijn wil het haalbaar zijn om in acht jaar tijd uit te groeien naar een krachtige SPRONG-groep.

Uitwerking beoordelingscriteria

We werken beide beoordelingscriteria hieronder uit. Het beoordelingscriterium consortia telt voor 40% mee en de krachtige onderzoeksgroep voor 60%. De beoordelingscriteria vallen uiteen in verschillende onderdelen, die allen in gelijke mate van belang zijn. De twee afzonderlijke criteria worden voorzien van een score tussen de 1 en 6. De totale score is het gewogen gemiddelde van de beide scores, waarbij de aanvraag met minimaal een 4.0 beoordeeld moet worden om in aanmerking te komen voor subsidie.

Criterion 1: In welke mate draagt het consortium bij aan de maatschappelijke vraagstukken binnen de gekozen KIA?

Dit criterium telt voor 40% mee in de beoordeling en bestaat uit onderstaande onderdelen.

- Het consortium heeft de benodigde expertise om een relevante bijdrage te kunnen leveren aan het maatschappelijk vraagstuk passend binnen de KIA's.
- Het consortium laat zien hoe zij zich, bij het proces van vraagsturing gedurende de komende jaren, laat voeden door vraagstukken uit de regionale context en deze afstemt met (kennis)instellingen in de regio.
- Het consortium is goed ingebed in het nationale onderzoeks- en innovatielandschap en onderhoudt relaties met relevante initiatieven binnen zowel de eigen regio als in Nederland.

Criterion 2: in welke mate is het haalbaar dat de onderzoeksgroep doorgroeit naar een krachtige SPRONG-groep binnen de SPRONG-periode?

Dit criterium telt voor 60% mee en per punt wordt beoordeeld of het haalbaar is dat de SPRONG-groep doorgroeit binnen acht jaar naar een krachtige onderzoeksgroep.

- De SPRONG-groep heeft een herkenbaar en afgebakend onderzoeksprofiel dat aantoonbaar wordt ondersteund door het profiel en de strategie van de hogescholen.
- De SPRONG-groep is duurzaam, voldoende omvangrijk en gebouwd op basis van een volledig functiehuis, met lectoren, hbo-postdocs, promovendi, docent-onderzoekers, praktijkprofessionals en studenten waaraan op adequate wijze leiding wordt gegeven.
- De SPRONG-groep initieert nieuwe en onderhoudt duurzame (strategische) samenwerkingsverbanden met relevante praktijkpartners en het onderwijs, en is in staat om externe financiering uit verschillende bronnen te realiseren.
- De SPRONG-groep heeft een kwalitatief goed onderzoeksproces, conform methodologische regels, onderzoeks- en beroepsethiek en waarden die binnen het vakgebied en onderzoeksdomein gelden. Hiertoe behoren ook een gestructureerde werkwijze voor datamanagement en een regelmatige en systematische evaluatie van de onderzoeksprocessen.
- De SPRONG-groep heeft impact op de beroepspraktijk, het onderwijs en het onderzoeksdomein en weet deze impact structureel in kaart te brengen.

Verbinding onderzoek en onderwijs

“Voor mooie en zinvolle verbindingen tussen onderzoek en onderwijs moet er sprake zijn van een win-winsituatie. Ik ben in mijn werk als verbinder op zoek naar hoe onderwijs en onderzoek elkaar verder kunnen helpen. Ik heb geleerd dat je blijvend in gesprek moet zijn met de docenten die het onderwijs ontwikkelen. Het onderwijs is veranderlijk en iedere opleidingseenheid heeft een andere behoefte. We nemen ook zelf initiatief om nieuw onderwijs (op masterniveau) te ontwikkelen en zorgen daarbij voor een samenwerking tussen de docent-onderzoekers van de onderzoeksgroep en de docenten van de verschillende opleidingen en minoren.”

Barbara Delivee

Werkpakketleider doorwerking en interactie onderwijs SPRONG-groep “Mensen in beweging” van de Hogeschool van Amsterdam.

2.6 Overige activiteiten

Regieorgaan SIA zet in op een effectieve informatievoorziening en communicatie naar de hogescholen tijdens de voorbereiding en gedurende de looptijd van SPRONG. In eerste instantie is deze communicatie gericht op de voorgenomen strategische keuzes, daarna op kennisuitwisseling in de ontwikkeling en uitvoering van de SPRONG-aanvragen. Denk hierbij aan werksessies over monitoring, kennisdeling over impact in kaart brengen en leiderschapstrainingen.

3. Programmacommissie

Het programma SPRONG wordt begeleid door een SPRONG-programmacommissie. De programmacommissie vormt het eerste aanspreekpunt voor het bestuur van Regieorgaan SIA en heeft verschillende taken binnen het SPRONG-programma.

- In het beoordelingsproces van de regelingen vervult de programmacommissie de rol van beoordelingscommissie. De programmacommissie adviseert het bestuur van Regieorgaan SIA over het honoreren en afwijzen van ingediende voorstellen.
- De programmacommissie adviseert het bestuur van Regieorgaan SIA over eventuele aanvullende voorwaarden en aanpassingen voor de regeling SPRONG Ronde 2 (voorjaar 2021).
- De programmacommissie is verantwoordelijk voor de monitoring en evaluatie van het programma SPRONG en is gesprekspartner voor de SPRONG-groepen.
- De programmacommissie vervult de rol van beoordelingscommissie bij de evaluatie na vier jaar, en adviseert het bestuur van Regieorgaan SIA t.a.v. van het subsidiëren van de tweede periode van vier jaar.

3.1 Profiel leden programmacommissie

De beoogde voorzitter van de programmacommissie kent het stelsel van hogescholen goed en weet voor welke ontwikkelopgave het praktijkgericht onderzoek staat. De voorzitter geniet breed aanzien in de onderzoeks- en/of innovatiewereld, kan het praktijkgericht onderzoek bestuurlijk en strategisch positioneren en heeft veel ervaring met het beoordelen van praktijkgericht onderzoek.

De beoogde leden van de programmacommissie:

- beschikken over veel kennis en ervaring rondom een of meerdere van de missies/KIA's en hebben daarmee aanzien en een netwerk verworven in het veld;
- hebben affiniteit met - en kennis van - praktijkgericht onderzoek/onderwijs of het beoordelen van dit type onderzoek.

Regieorgaan SIA streeft naar diversiteit binnen de programmacommissie op verschillende vlakken.

3.2 Uitgangspunten monitoring en evaluatie

Regieorgaan SIA wil dat de rol van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen de komende jaren verder wordt uitgebouwd en geprofessionaliseerd. De evaluatie van SPRONG Vitaliteit & Gezondheid laat zien dat hogescholen verschillende perspectieven hebben op de ontwikkeling van onderzoeksgroepen. Het duurzame karakter en continuïteit van de ontwikkeling vormen de gemene deler.

Voor alle hogescholen is het van belang dat de SPRONG-groepen een langetermijnperspectief hebben en kunnen voortbouwen op eerdere ervaringen om krachtiger te worden. Dat kan bijvoorbeeld betrekking hebben op hun onderscheidende karakter, methodologische professionalisering, het netwerk dat ze nodig hebben voor meer impact of een betere verbinding tussen onderwijs en onderzoek.

Regieorgaan SIA wil samen met de gehonoreerde onderzoeksgroepen en de programmacommissie de ontwikkeling monitoren op een wijze die past bij de betreffende groep. Na honorering wordt met de SPRONG-groepen op basis van de beoordeling verder bepaald hoe zij de eerste vier jaar kunnen doorgroeien en hoe de programmacommissie daarop kan monitoren. We vragen de SPRONG-groepen vervolgens jaarlijks verslag te doen van hun voortgang op basis van dit monitoringskader. Daarnaast vindt er na twee jaar en na vier jaar een gesprek plaats tussen de (afgevaardigde van de) programmacommissie en de gehonoreerde onderzoeksgroepen.

Nauw contact is waardevol

“Het is heel waardevol om nauw contact te hebben bij de ontwikkeling van de onderzoeksgroepen. Ik kan meedenken met de ontwikkeling, maar kan ook nieuwe kansen bieden. Zo zag ik een mogelijkheid om de onderzoeksgroep PEARL ruimte te geven om zich te presenteren bij de opening van de e-health week van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Er waren 1.000 bezoekers in de zaal en het was een groot succes!”

Fenna Heyning

Directeur Samenwerkende Topklinische opleidingsZiekenhuizen (STZ)

Na de eerste twee jaar wordt bepaald waar de groep na vier jaar op beoordeeld wordt. Zowel bij de evaluatie van de voortgangsverslagen als de werkbezoeken staat het bevorderen van het lerend vermogen en de ontwikkeling naar krachtige onderzoeksgroep centraal. In dialoog met de onderzoeksgroepen bespreekt de commissie op welke wijze de krachtige onderzoeksgroep het best gerealiseerd kan worden.

3.3 Beoordeling na vier jaar

Het subsidiebesluit voor de SPRONG-groepen omvat in eerste instantie de eerste vier jaren. De bestuurlijke intentie van Regieorgaan SIA is om bij goed functioneren en voldoende voortgang van de SPRONG-groepen, onder voorbehoud van het beschikbaar blijven stellen door het ministerie van OCW van voldoende budget voor praktijkgericht onderzoek, deze periode daarna weer met vier jaar te verlengen.

Na vier jaar is er een formeel evaluatiemoment inclusief beoordeling. Het bestuur van Regieorgaan SIA neemt een nieuw besluit over voortzetting van de financiering met een tweede termijn van vier jaar. Als na vier jaar blijkt dat er onvoldoende voortgang is gerealiseerd en er onvoldoende zicht is op de realisatie van plannen in de komende vier jaren, kan Regieorgaan SIA besluiten om geen financiering te verlenen voor de tweede termijn van vier jaar.

Tijdens de beoordeling wordt bepaald of de onderzoeksgroep zich voldoende heeft ontwikkeld richting een krachtige onderzoeksgroep. Het beoordelingskader hiervoor is gebaseerd op de beoordelingscriteria en de afspraken op maat in het vastgestelde monitoringskader.

Het beoordelingskader wordt in overleg met de betreffende onderzoeksgroep gezamenlijk ingevuld na uiterlijk twee jaar. Wanneer blijkt dat er na vier jaar onvoldoende voortgang is gerealiseerd en er onvoldoende zicht is op de realisatie van plannen in de komende vier jaren, kan Regieorgaan SIA besluiten om geen financiering te verlenen voor de tweede termijn van vier jaar.

Programmacommissie: kritische en betrokken vraagsteller en adviesgroep

“Na de selectie van de vier SPRONG-onderzoeksgroepen Vitaliteit en Gezondheid veranderde de taak van de programmacommissie. Dezelfde commissie die advies gaf over de beoordeling, kreeg de taak van monitoring van de onderzoeksgroepen. Aanvankelijk was er twijfel of die combinatie verstandig was. Na ruim twee jaar SPRONG is de conclusie dat het inzetten van een programmacommissie, die vanaf het begin goed is ingevoerd in de doelstelling en de uitvoering van SPRONG, goed werkt voor de monitoring en de van de SPRONG-consortia. Voor de monitoring zorgt de commissie op hoofdlijnen en vanuit helikopterview dat de projecten geconcentreerd blijven op de het hoofddoel van SPRONG: het organiseren en functioneren van een krachtige onderzoeksgroep voor praktijkgericht onderzoek.”

“In gesprekken van de commissie met de leiding van de vier groepen is een duidelijk ontwikkeltraject zichtbaar. In de loop van twee jaar is er veel meer inzicht ontstaan in de optimale organisatie en de optimale samenstelling van de verschillende consortia. Onderlinge uitwisseling van expertise en ervaring werkt daarbij stimulerend en effectief. De programmacommissie fungeert daarbij als kritische en zeer betrokken vraagsteller en adviesgroep.”

Harry Hillen

Voorzitter Programmacommissie Vitaliteit en Gezondheid